

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО
ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

освітньо-кваліфікаційний рівень	<u>молодший спеціаліст</u>
галузь знань	<u>23 Соціальна робота</u>
спеціальність	<u>231 Соціальна робота</u>

2022 – 2023 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: ВСП «Фаховий коледж Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського»

Розробник: Рукінова Світлана Сергіївна, викладач вищої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського»

(підпис)

Рукінова С.С.
(прізвище та ініціали)

Програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки

Протокол №8 від «30» серпня 2022 року.

Голова циклової комісії

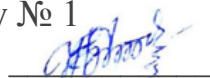

(підпис)

Мікрюкова К.О.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено навчально-методичною комісією коледжу

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної ради

(підпис)

Сахарова О.М.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодших спеціалістів, галузь знань 23 «Соціальна робота», спеціальність 231 «Соціальна робота».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є право соціального забезпечення у всіх своїх виявах: як галузь права, як система законодавства та як наука.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення»: відповідно до вимог Закону України «Про фахову передвищу освіту» надати студентам базову сукупність інформації та вмінь, що формує в них необхідні вихідні знання про право соціального забезпечення.

1.2. Завдання курсу:

- вивчення правових механізмів функціонування соціально-забезпечувальних відносин;
- ознайомлення з нормативно-правовою базою соціального забезпечення в Україні;
- формування знань та вмінь використання законодавства України з метою захисту соціальних прав людини.

Міждисциплінарні зв'язки: трудове право, конституційне право, цивільне право.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові, предметні)	СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і

компетентності (СК)	соціального забезпечення.
----------------------------	---------------------------

Очікувані результати навчання:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 7. Застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг.

Мова навчання – українська.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Право на соціальне забезпечення та його гарантії

Тема 2. Поняття, предмет, метод і система права соціального забезпечення.

Тема 3. Джерела права соціального забезпечення.

Тема 4. Принципи права соціального забезпечення.

Тема 5. Правовідносини із соціального забезпечення.

Тема 6. Соціальні ризики.

Тема 7. Окремі види соціальних ризиків.

Тема 8. Державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії.

Тема 9. Організаційно-правові форми соціального забезпечення в Україні.

Тема 10. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тема 11. Окремі види загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Тема 12. Право на пенсію та його реалізація за законодавством України.

Тема 13. Окремі види пенсійного забезпечення

Тема 14. Державна соціальна допомога в Україні.

Тема 15. Порядок та умови призначення і виплати державної соціальної допомоги.

Тема 16. Соціальні послуги.

Тема 17. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення.

Тема 18. Соціальний захист окремих категорій непрацевдатних громадян.

Тема 19. Медична допомога.

Тема 20. Порядок надання медичної допомоги та здійснення лікування.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Право на соціальне забезпечення та його гарантії

Поняття та загальна характеристика права на соціальне забезпечення. Право на соціальне забезпечення в системі основних прав і свобод людини та громадянина. Права, що сприяють матеріальному забезпеченню людини в разі втрати чи недостатності трудових доходів. Право на соціальне забезпечення в міжнародно-правових актах. Гарантії права на соціальне забезпечення

Тема 2. Поняття, предмет, метод та система права соціального забезпечення

Поняття права соціального забезпечення України. Предмет та метод права соціального забезпечення. Функції права соціального забезпечення.

Система права соціального забезпечення. Підгалузі та інститути як елементи системи права соціального забезпечення. Відмінності права соціального забезпечення від інших галузей права та взаємодія з ними.

Тема 3. Джерела права соціального забезпечення

Поняття джерел права соціального забезпечення, їх види та особливості. Міжнародно-правові джерела права соціального забезпечення. Загальна декларація прав людини (1948 р.). Конституція та законодавство України у сфері соціального забезпечення.

Тема 4. Принципи права соціального забезпечення

Поняття та система принципів соціального забезпечення, їх сутність, зміст та роль у механізмі правового регулювання соціально-забезпечувальних відносин. Загальна характеристика основних джерел права соціального забезпечення.

Тема 5. Правовідносини із соціального забезпечення

Поняття, види та особливості соціально-забезпечувальних правовідносин. Суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин: поняття та види. Громадяни як суб'єкти соціально-забезпечувальних відносин. Страхові фонди як суб'єкти соціально-забезпечувальних відносин. Об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин. Особливості юридичних фактів, які зумовлюють виникнення, зміну чи припинення соціально-забезпечувальних правовідносин.

Тема 6. Соціальні ризики

Поняття та правові ознаки соціального ризику. Міжнародні джерела та законодавство України про соціальні ризики. Класифікація соціальних ризиків.

Тема 7. Окремі види соціальних ризиків

Безробіття як соціальний ризик. Малозабезпеченість як соціальний ризик. Втрата працездатності як соціальний ризик. Втрата годувальника як соціальний ризик. Соціальний ризик і страховий випадок.

Тема 8. Державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії Поняття, мета встановлення та принципи формування державних соціальних стандартів, соціальних норм і нормативів. Міжнародні стандарти в галузі соціальних прав людини. Законодавство України про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. Закони України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» та «Про прожитковий мінімум». Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт. Мінімальна заробітна плата. Стандарти соціальної роботи та професійні стандарти працівників сфери соціальної роботи.

Тема 9. Організаційно-правові форми соціального забезпечення в Україні

Поняття, види та особливості організаційно-правових форм соціального забезпечення. Законодавство України про загально-обов'язкове державне соціальне страхування. Державні соціальні допомоги в системі

соціального забезпечення. Мета, принципи та завдання соціального забезпечення в Україні. Державні органи та органи місцевого самоврядування в системі соціального забезпечення України. Недержавне соціальне забезпечення. Зарубіжний досвід соціального забезпечення.

Тема 10. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Поняття, правові ознаки та види страхової допомоги. Законодавство України про страхову соціальну допомогу. Закони України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» і «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Страхові Фонди України: організація, функціонування і надання соціального забезпечення та послуг. Умови, порядок призначення і виплати страхової допомоги.

Тема 11. Окремі види загальнообов'язкового державного соціального страхування

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Види допомог та соціальних послуг. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Види допомог та соціальних послуг. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Види допомог та соціальних послуг.

Тема 12. Право на пенсію та його реалізація за законодавством України

Законодавство України про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення. Закони України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення», «Про недержавне пенсійне забезпечення». Структура пенсійної системи України. Страховий стаж. Поняття, види та ознаки страхових пенсій. Порядок призначення та виплати пенсійних виплат.

Пенсійне забезпечення окремих категорій осіб.

Тема 13. Окремі види пенсійного забезпечення

Пенсії за віком у солідарній системі. Пенсії по інвалідності в солідарній системі. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника в солідарній системі. Пенсії за вислугу років спеціалістам народного господарства. Порядок призначення та перерахунку пенсій. Недержавне пенсійне забезпечення. Закони України, які встановлюють особливий правовий порядок пенсійного забезпечення: «Про прокуратуру», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Тема 14. Державна соціальна допомога в Україні

Поняття, ознаки та види державної соціальної допомоги. Законодавство України про державну соціальну допомогу. Допомога малозабезпеченим сім'ям. Державна допомога сім'ям з дітьми: допомога в разі вагітності та пологів; одноразова допомога при народженні дитини;

допомога для догляду за дитиною; допомога при усиновленні дитини; допомога на дітей, які перебувають під опікою і піклуванням; допомога одиноким матерям.

Тема 15. Порядок та умови призначення і виплати державної соціальної допомоги

Право осіб на державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Порядок та умови призначення і виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Право осіб на державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям. Порядок та умови призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Право осіб на державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю. Порядок та умови призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю.

Тема 16. Соціальні послуги

Поняття, мета і принципи надання соціальних послуг. Законодавство України про соціальні послуги. Закон України «Про соціальні послуги». Система надання соціальних послуг. Суб'єкти системи надання соціальних послуг. Основні напрями державної політики у сфері надання соціальних послуг. Основні засади функціонування системи надання соціальних послуг. Уповноважені органи системи надання соціальних послуг. Отримувачі і надавачі соціальних послуг. Класифікація соціальних послуг та порядок їх надання. Базові соціальні послуги. Державний стандарт соціальних послуг. Організація та фінансування надання соціальних послуг.

Тема 17. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення

Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення. Класифікація соціальних пільг. Житлово-комунальні пільги. Медико-реабілітаційні пільги. Соціально-трудова та соціально-побутова пільги. Пільги у сфері транспортного обслуговування населення. Проблема впорядкування і фінансування пільг та надання пільг за принципом адресності.

Тема 18. Соціальний захист окремих категорій непрацездатних громадян

Правовий статус та соціальний захист ветеранів війни. Правовий статус та соціальний захист ветеранів праці. Правовий статус та соціальний захист ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ. Соціальна захищеність інвалідів в Україні. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей-інвалідів. Соціальний захист дітей війни.

Тема 19. Медична допомога

Поняття та види медичної допомоги.

Правове регулювання медичної допомоги.

Тема 20. Порядок надання медичної допомоги та здійснення лікування

Екстрена медична допомога та порядок її надання. Порядок надання первинної медичної допомоги. Порядок надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги. Третинна (високоспеціалізована) медична допомога та

порядок надання. Паліативна медична допомога. Медична реабілітація. Порядок забезпечення населення лікарськими засобами. Порядок забезпечення населення медико-технічними засобами реабілітації.

3. Рекомендовані джерела.

Нормативно-правові акти:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 26 січня 1993 року № 2427-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.
2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 27. Ст. 218.
3. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 19. Ст. 143.
4. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06 квітня 2000 року № 1645-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. Ст. 228.
5. Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз: Закон України від 28 грудня 05 липня 2001 року № 2586-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 49. Ст. 258.
6. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 20 січня 2006 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 2. 2-3. Ст. 36
7. Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1708-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 48. Ст. 2055.
8. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 69. Ст. 2257.
9. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 р. № 1303. *Офіційний вісник України*. 1998. № 33. Ст. 1241.
10. Про затвердження Програми подання громадянам гарантованої державою безоплатної медичної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 року № 955. *Офіційний вісник України*. 2002. № 28. Ст. 1324.
11. Про схвалення Концепції проекту Закону України Про загальнодержавну систему надання екстреної медичної допомоги: розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 року № 1426-р. *Урядовий кур'єр*. 2009. № 231.
12. Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані технічні та інші засоби реабілітації, переліків таких засобів: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 року № 321. *Офіційний вісник України*. 2012. № 31. Ст. 1146

13. Про затвердження Порядку створення госпітальних округів: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року № 932. *Офіційний вісник України*. 2016. № 99. Ст. 3218.
14. Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: Розпорядження Кабінетом Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1008-р. *Урядовий кур'єр*. № 6.
15. Про затвердження Державної стратегії реалізації державної політики забезпечення населення лікарськими засобами на період до 2025 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2018 року № 1022. *Офіційний вісник України*. 2018. № 98. Ст. 3240.
16. Деякі питання щодо договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 року № 410. *Офіційний вісник України*. 2018. № 45. Ст. 1570.
17. Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад, посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою, посад професіоналів у галузі охорони здоров'я та посад фахівців у галузі охорони здоров'я з у закладах охорони здоров'я: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 року № 385. *Офіційний вісник України*. 2002. № 46. Ст. 2116.
18. Про єдину систему надання екстреної медичної допомоги: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01 червня 2009 року № 370. *Офіційний вісник України*. 2009. № 73. Ст. 2516.
19. Порядок організації медичного обслуговування та направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05 жовтня 2011 року № 646. *Офіційний вісник України*. 2011. № 99. Ст. 3649
20. Порядок організації медичного обслуговування та направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05 жовтня 2011 року № 646. *Офіційний вісник України*. 2011. № 99. Ст. 364.
21. Про затвердження нормативно-правових актів МОЗ України та НАМН України щодо реалізації постанови Кабінету Міністрів України від 14 червня 2017 року № 425 «Деякі питання реалізації пілотного проекту щодо зміни механізму фінансування надання медичної допомоги в окремих науково-дослідних установах Національної академії медичних наук»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Національної академії медичних наук України від 28 червня 2017 року № 967/58. *Офіційний вісник України*. 2017. № 80. Ст. 2483.
22. Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги: Наказ Міністерства здоров'я України від 19 березня 2018 року № 504. URL: <http://moz.gov.ua/article/ministry-mandates>.

23. Про організацію направлення медичних працівників, що добровільно виявили бажання надати медичну допомогу у районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях: Наказ Міністерства здоров'я України від 27 квітня 2018 року № 814/ URL: <http://moz.gov.ua/article/ministry-mandates>

24. Про затвердження об'єму надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги, що повинен забезпечуватися багатопрофільними лікарнями інтенсивного лікування першого та другого рівня. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 жовтня 2018 року № 1881. *Офіційний вісник України*. 2018. № 97. Ст. 3210.

25. Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу: Наказ Міністерства охорони здоров'я від 19 травня 2018 року № 503. *Офіційний вісник України*. 2018. № 23. Ст. 847.

26. Про затвердження типових форм договорів про забезпечення особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю, іншої особи технічними та іншими засобами реабілітації, надання послуг з їх ремонту: Наказ Міністерства соціальної політики України від 12 квітня 2018 № 506. *Офіційний вісник України*. 2018. № 35. Ст. 1254.

Навчальні посібники

Базові

1. Алімова Ю.А., Гордієнко І.В. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: упровадження в роботу. *Харківський обласний спеціалізований будинок дитини №1*. *НейроNews*. Псіхоневрологія та нейропсіхіатрія. 6 (90). 2017. С. 37–40
2. Бориченко К.В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України: монографія. Одеса : Фенікс, гуманітарного університету. Сер. : Юриспруденція. 2015. № 15 Том 2. С. 11–13.
3. Герц А.А. Медична послуга як об'єкт правового регулювання. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2015. № 15 Том 2. С. 12–18.
4. Дунаєва Л. М. Право соціального забезпечення України : метод. вказівки для студентів. Одеса : Одес. нац. ун-тет ім. І. І. Мечникова, 2021. 126 с.
5. Ковригіна В.Є. Адміністративно-правове регулювання екстреної медичної допомоги. дисер. на здоб. наук. ступеня к.ю.н., Д 26.007.03. Нац. акад. внут. спр., 15 лютого 2017 р. С. 43–46.
6. Корнілова О.В. Щодо визначення понять «медична допомога» та «медичні послуги». Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 1 / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 511–515.
7. Корнілова Олеся. Медична допомога як вид соціального забезпечення : монографія. Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2021. 214 с.

8. Чанишева Г.І. Право соціального забезпечення : навчальний посібник. Одеса, 2022. 266 с.
9. Самофал М.М. Підстави виникнення правовідносин з надання медичних послуг. Вісник Вищої ради 2015. 302 с.
10. Чанишева Г.І. Медична допомога. *Велика українська енциклопедія*. Київ: «Видавництво Людмила», 2020: Право соціального забезпечення 2020. С.371-375.

Допоміжна

1. Ільчук Л. І. Світовий досвід моделей соціальної політики та їх можливість використання в Україні URL: <http://ipzn.org.ua/svitovuj-dosvid-odelejsotsialnoyi-polityky-ta-yih-mozhlyvist-vykorystannya-v-ukrayini/> (дата звернення: 12.08.2019).
2. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України та зарубіжних країн: академічний курс. Загальна та Особлива частини: підручник. Харків: Колегіум, 2018. 1122с.
3. Костюк В. Л. Державні соціальні допомоги: поняття, ознаки, основні види та тенденції розвитку. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2017. № 1(15). С. 1-18.
4. Мигович І. І., Семигіна Т. В. Чому Україні потрібен Закон «Про соціальну роботу». *Соціальна політика і соціальна робота*. 2004. № 2.
5. Міхненко Л. В. Пенсійна справа: навч. посіб. Д.: Оксамит-Текс, 2007. 224 с.
6. Синчук С. М. Теорія соціального ризику за правом соціального забезпечення. *Право України*. 2003. № 3. С.55–59.
7. Тарасенко В. С. Поняття та види соціальних допомог. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 2. С. 122-131.

15. Інформаційні ресурси

1. Google: Пошукова системи Інтернет. - Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.google.com.ua/>

Офіційні веб-сайти

1. Верховна рада України: www.rada.gov.ua
2. Міжнародна організація праці (МОП): www.ilo.org.ua
3. Міністерства України// Урядовий портал: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство Фінансів України: www.minfin.gov.ua
5. Міністерство соціальної політики України: <http://www.msp.gov.ua>
6. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства: meconomy@me.gov.ua
7. Міністерство освіти України <https://mon.gov.ua/ua>
8. Пенсійний фонд України: rfu.gov.ua

Журнальні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: пошукова система сайту: Наукова періодика України. - Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>.
2. Юридичний журнал: сайт журналу. - Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.justinian.com.ua/>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Право соціального забезпечення» є іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Рівень знань студентів оцінюють контролюючи якість виконання:

- індивідуальних завдань на практичних (семінарських) заняттях.
- самостійної роботи.
- контрольного опитування.

Підсумковий контроль – іспит.